

Štátna banká správa
(MH SR)

Zdroj údajov: Hlavný banký úrad

1. Úvod

V súlade s úlohou B.3 uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 475 z 11. júna 2003 a bodu B.1 uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 624 z 9. septembra 2009 predkladá minister práce, sociálnych vecí a rodiny každoročne do 30. júna na rokovanie vlády „Správu o stave ochrany práce a o činnosti orgánov štátnej správy v oblasti inšpekcie práce“ za predchádzajúci rok.

V súvislosti s vyššie uvedeným, Hlavný banský úrad na základe požiadavky Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 14148/2022-M_OOP 23761/2022 z 08. 03. 2022 vypracoval túto informáciu o stave bezpečnosti, ochrany zdravia pri práci a pracovnej úrazovosti za rok 2021.

2. Orgány dozoru štátnej banskej správy

Podľa § 38 zákona č. 51/1988 Zb. o banskej činnosti, výbušninách a o štátnej banskej správe v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 51/1988 Zb.“), orgánmi štátnej banskej správy sú:

- Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky ako ústredný orgán štátnej banskej správy,
- Hlavný banský úrad, s postavením národného orgánu štátnej banskej správy Slovenskej republiky,
- obvodné banské úrady a to:
 - o Obvodný banský úrad v Bratislave,
 - o Obvodný banský úrad v Banskej Bystrici,
 - o Obvodný banský úrad v Košiciach,
 - o Obvodný banský úrad v Prievidzi,
 - o Obvodný banský úrad v Spišskej Novej Vsi.

Hlavný banský úrad ako národný orgán štátnej banskej správy začal už v apríli 2020 rozsiahu organizačnú a štruktúrnú zmenu v štátnej banskej správe, v rámci ktorej došlo k zásadnému prepracovaniu organizačných schém Hlavného banského úradu a obvodných banských úradov SR. Postupne dochádza k zmenám v pozíciách vedúcich, ale aj ostatných banských inšpektorov. Rekonštrukcia však zasiahla, resp. postupne zasiahne aj legislatívnu oblasť upravujúcu pôsobnosť orgánov štátnej banskej správy. Obvody pôsobnosti obvodných banských úradov po novom ustanovuje vyhláška Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky č. 146/2020 Z. z. ktorou sa ustanovujú obvody pôsobnosti obvodných banských úradov v znení vyhlášky Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky č. 313/2020 Z. z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky č. 146/2020 Z. z., ktorou sa ustanovujú obvody pôsobnosti obvodných banských úradov. Obvodný banský úrad v Prievidzi má po novom korešpondenčnú adresu zhodnú so sídlom Obvodného banského úradu v Banskej Bystrici a Obvodný banský úrad v Spišskej Novej Vsi má po novom korešpondenčnú adresu zhodnú so sídlom Obvodného banského úradu v Košiciach.

Poznámka:

V rámci spracovania tejto správy nie sú údaje vzťahujúce sa k Obvodnému banskému úradu v Prievidzi uvedené samostatne, ale sú začlenené do pôsobnosti Obvodného

banského úradu v Banskej Bystrici a tiež údaje vzťahujúce sa k Obvodnému banskému úradu v Spišskej Novej Vsi nie sú uvedené samostatne, ale sú začlenené do pôsobnosti Obvodného banského úradu v Košiciach.

Pripravené sú však aj zmeny celej legislatívnej oblasti upravujúcej kompetenčne činnosť a pôsobnosť orgánov štátnej banskej správy, najmä zákona č. 44/1988 Zb. o ochrane a využití nerastného bohatstva (banský zákon) v znení neskorších predpisov, zákona č. 51/1988 Zb. a zákona č. 58/2014 Z. z. o výbušninách, výbušných predmetoch a munícii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 58/2014 Z. z.“), ktoré sú základnými kompetenčnými právnymi normami orgánov štátnej banskej správy.

V roku 2021 v rámci svojich kompetencií Hlavný banský úrad (ďalej len „HBÚ“) a obvodné banské úrady (ďalej len „OBÚ“) vykonávali okrem hlavného dozoru podľa zákona č. 51/1988 Zb. aj štátnu správu na úseku výbušnín, výbušných predmetov a munície podľa § 67 zákona č. 58/2014 Z. z., spolu s ministerstvom vnútra a ministerstvom obrany.

HBÚ je podľa § 2 ods. 6 NV SR č. 298/2012 Z.z. o systéme identifikácie a sledovateľnosti výbušnín na civilné použitie kompetentný na pridelenie trojmiestneho číselného kódu pre každé miesto výroby výbušnín v Slovenskej republike. HBÚ a OBÚ sú orgánmi dohľadu nad trhom podľa NV č. 70/2015 Z. z. o sprístupňovaní pyrotechnických výrobkov na trhu v znení neskorších predpisov a podľa NV č. 131/2016 Z. z. o sprístupňovaní výbušnín na civilné použitie na trhu.

HBÚ a OBÚ sú podľa § 47b ods. 2 zákona č. 51/1988 Zb. a podľa § 26 písm. f) zákona č. 56/2018 Z. z. o posudzovaní zhody výrobku, sprístupňovaní určeného výrobku na trhu a o zmene a doplnení niektorých zákonov tiež orgánmi dohľadu nad určeným výrobkom podľa osobitných predpisov, v rozsahu ustanovenom osobitným predpisom. Tiež sú aj orgánmi, ktoré v súčinnosti s Inšpekciou životného prostredia Slovenskej republiky vykonávajú štátnu správu na úseku prevencie závažných priemyselných havárií podľa zákona č. 128/2015 Z.z. o prevencii závažných priemyselných havárií a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Ďalej sú kontrolnými orgánmi podľa § 23 písm. e) zákona č. 67/2010 Z.z. o podmienkach uvedenia chemických látok a chemických zmesí na trh a o zmene a doplnení niektorých zákonov (chemický zákon) v znení neskorších predpisov. Sú tiež orgánmi štátnej správy na úseku nakladania s ťažobným odpadom podľa § 17 písm. f) zákona č. 514/2008 Z.z. o nakladaní s odpadom z ťažobného priemyslu a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Sú aj kontrolnými orgánmi podľa zákona č. 258/2011 Z.z. o trvalom ukladaní oxidu uhličitého do geologického prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

3. Ciele a priority dozorných orgánov v roku 2021

Hlavnou úlohou HBÚ a OBÚ, ako orgánov hlavného dozoru, je presadzovanie základných princípov a úloh na úseku bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci (ďalej len „BOZP“), bezpečnosti prevádzky (ďalej len „BP“) a pracovných podmienok v organizáciách, ktoré vykonávajú činnosť upravenú zákonom č. 51/1988 Zb. a zákonom č. 58/2014 Z. z..

Hlavným cieľom pôsobenia orgánov hlavného dozoru je vyžadovať dodržiavanie platných právnych predpisov zamestnancami a zamestnávateľmi a presadzovať udržiavanie zákonných podmienok na vykonávanie práce, ktoré by mali zaistiť požadovanú úroveň BOZP a BP.

OBÚ si každoročne, okrem plnenia štandardných úloh, vyplývajúcich zo všeobecne záväzných právnych predpisov a noriem platných v oblasti štátnej banskej správy, stanovujú aj mimoriadne úlohy (tzv. „Plán hlavných úloh.“), zamerané najmä na BOZP a BP. Tieto úlohy každoročne schvaľuje Hlavný banský úrad na základe návrhov jednotlivých obvodných banských úradov podľa aktuálnych poznatkov z výkonu hlavného dozoru. Ich plneniu je s ohľadom na ich aktuálnosť venovaná osobitná pozornosť. Zámerom pri ich vykonávaní je dosiahnutie takého stavu v sledovaných subjektoch, kedy sa úrazovosť bude čo najviac blížiť k nulovej hodnote.

Ochorenie COVID-19, ktorého dôsledkom bol aj v roku 2021 vznik pandemickej situácie a následných organizačno–technických obmedzení, ktoré spôsobili, že HBÚ a OBÚ nedokázali splniť všetky svoje naplánované úlohy, resp. zámery, najmä tie, ktorých predpokladom sú výsledky kontrol, resp. previerok organizácií, zameraných na stav BOZP a BP.

4. Prehľad dozorovaných subjektov

Pri výkone hlavného dozoru HBÚ a OBÚ bolo v hodnotenom období kontrolovaných spolu 280 subjektov. Najviac kontrol bolo vykonaných v subjektoch (organizáciách), ktoré možno zaradiť do kategórie stredných zamestnávateľov, t.j. do 49 zamestnancov. U týchto, spravidla lomových prevádzok, boli kontroly vykonané spolu v 119 organizáciách.

Počty kontrolovaných subjektov v členení podľa právnej formy spoločnosti a počtu zamestnancov sú uvedené v **Tabuľke č. 1** v prílohe tejto správy.

5. Zistenia dozorného orgánu v kontrolovaných subjektoch

V roku 2021 bolo v skontrolovaných subjektoch vykonaných celkom 590 inšpekčných výkonov. Z toho bolo 524 inšpekčných výkonov zameraných na BOZP a BP, vrátane 7 následných kontrol zameraných na kontrolu opatrení na zlepšenie stavu BOZP uložených na základe výsledku predchádzajúcich kontrol (inšpekcií) a 22 mimoriadnych previerok. V rámci trhového dohľadu bolo vykonaných celkom 66 inšpekčných výkonov.

V sledovanom období bolo zistených celkom 120 porušení predpisov (nedostatkov).

Prehľad inšpekčných výkonov, porušení predpisov podľa objektov a podľa kódov štatistickej klasifikácie je uvedený v **tabuľkách č. 2, 3 a 4** v prílohe tejto správy.

Na základe výsledkov vykonaných inšpekčných výkonov možno vysloviť názor, že väčšina zistených nedostatkov v oblasti BOZP a BP vyplýva z nedostatočných odborných a osobnostných predpokladov zamestnancov na riadny pracovný výkon, ktorí určené činnosti vykonávajú.

Potvrďuje to aj *rozbor príčin registrovaných pracovných úrazov (tabuľka č. 12)*, ktorých bolo v roku 2021 zaznamenaných spolu 177. Pri nich jednoznačne prevažuje skupina 12. „*Nedostatok osobných predpokladov na riadny pracovný výkon*“ (spolu 112 registrovaných pracovných úrazov), potom skupina 8. „*Používanie nebezpečných postupov alebo spôsobov práce vrátane konania bez oprávnenia*“ (spolu 34 registrovaných pracovných úrazov) a ďalšia najčastejšia príčina úrazov, skupina 1. „*Chybný alebo nepriaznivý stav zdroja úrazu*“ (spolu 18 registrovaných pracovných úrazov). Podobne to potvrďuje aj *rozbor zdrojov registrovaných pracovných úrazov (tabuľka č. 11)*, z ktorého vyplýva, že výrazne prevláda skupina V. „*Materiál, bremená, predmety*“ (86 registrovaných pracovných úrazov) a skupina IV. „*Pracovné, prípadne cestné dopravné priestory, ako zdroje pádu osôb*“ (45 registrovaných pracovných úrazov).

Prehľad pracovnej úrazovosti je uvedený v **tabuľkách č. 7 až 12** v prílohe tejto správy.

6. Nápravné a sankčné opatrenia dozorných orgánov

Na odstránenie zistených nedostatkov vykonávajú a aplikujú bankí inšpektori, v súlade so zákonnými kompetenciami už počas inšpekčných prehliadok, prípadne počas vyšetrovania mimoriadnych udalostí, resp. počas vyšetrovania pracovných úrazov, príslušné zákonné opatrenia zamerané na nápravu zisteného závažného stavu, prevažne priamo na mieste v kontrolovaných subjektoch tak, že podľa § 42 ods. 2 písm. b) zákona č. 51/1988 Zb., resp. podľa § 71 ods. 2 písm. b) zákona č. 58/2014 Z. z. vydajú záväzný príkaz na odstránenie zistených nedostatkov.

O výsledku inšpekčnej prehliadky vyhotovuje banký inšpektor zápisnicu, ktorú prerokuje so štatutárnym orgánom alebo so zodpovedným vedúcim zamestnancom kontrolovaného subjektu (organizácie). Pokiaľ inšpektor vydá záväzný príkaz na odstránenie zistených nedostatkov, tento sa stáva súčasťou zápisnice. O výsledku kontroly (prehliadky, preverky) je informovaný príslušný odborový orgán a príslušný zástupca zamestnancov pre bezpečnosť a zdravie pri práci, ktorí sú v organizácii určení.

V prípadoch, pri ktorých došlo k zrejmemu a bezprostrednému ohrozeniu verejného záujmu v oblasti BOZP a BP, či technických zariadení, v prípadoch, pri ktorých boli zistené také nedostatky, ktoré nebolo možné ihneď na mieste odstrániť, bol bankými inšpektormi nariadený zákaz príslušnej činnosti.

Prehľad rozhodnutí vydaných HBÚ a OBÚ, ktoré obmedzujú výkon činnosti subjektu (organizácie) je podľa druhu obmedzenia, resp. zákazu uvedený v **Tabuľke č. 6** v prílohe tejto správy.

Súčasťou niektorých opatrení smerujúcich k predchádzaniu opakovania sa vzniku okolností, vedúcich k ohrozeniu BOZP a BP boli orgánmi hlavného dozoru aplikované aj sankčné opatrenia vo forme udelených pokút. Tieto sankčné opatrenia boli aplikované v správnych konaniach (rozhodnutím) vedených voči organizáciám, ale aj jednotlivcom.

Organizáciám bolo v roku 2021, v správnom konaní (rozhodnutím), navrhnutých za porušenie predpisov na úseku BOZP a BP celkom 7 pokút v úhrnnej sume 61 050,- €.

Jednotlivcom bolo za porušenie predpisov na úseku BOZP a BP v blokovom konaní uložených spolu 25 blokových pokút v úhrnnej sume 900,- € a rozhodnutím v správnom konaní 3 pokuty v celkovej sume 800,- €. Prehľad o uložených pokutách je

uvedený v **Tabuľke č. 5** v prílohe tejto správy.

7. Stav a vývoj pracovných úrazov a chorôb z povolania

Vývoj pracovnej úrazovosti, ako aj závažnosti ich následkov v roku 2021 možno v porovnaní s predchádzajúcim obdobím považovať za pomerne priaznivý. Úrazovosť v štatistickom prehľade klesá a v tomto roku dosiahla zatiaľ svoje historické minimum (177 registrovaných pracovných úrazov).

V roku 2021 však bol zaznamenaný 1 smrteľný pracovný úraz a 1 závažný pracovný úraz (s ťažkou ujmu na zdraví). Napriek tomu, že vývoj pracovnej úrazovosti je prakticky pomerne ustálený, zásadne nemožno poľavovať v snahe zlepšovať stav na úseku BOZP a BP, a to najmä v oblasti zlepšovania pracovných podmienok, resp. v snahe zvyšovať úroveň odborností zamestnancov.

Práve pracovné podmienky a kvalita pracovného prostredia ako takého, spolu so „správnym podvedomím“ o hroziacich rizikách majú preukázateľne priaznivý vplyv aj na vývoj pracovnej úrazovosti a tiež aj chorôb z povolania.

V roku 2021 bolo zaznamenaných 17 chorôb z povolania, ktoré boli zaznamenané takto:

- v obvode pôsobnosti OBÚ – BA: 1 osoba,
- v obvode pôsobnosti OBÚ – BB: 10 osôb,
- v obvode pôsobnosti OBÚ – KE: 6 osôb,
- v obvode pôsobnosti OBÚ – PD: *,
- v obvode pôsobnosti OBÚ – SNV: **.

Vysvetlivky:

*) za OBÚ-PD nie sú údaje v správe uvedené samostatne, ale v rámci pôsobnosti OBÚ-BB

***) za OBÚ-SNV nie sú údaje v správe uvedené samostatne, ale v rámci pôsobnosti OBÚ-KE

Z tohto počtu zaznamenaných chorôb z povolania bolo najviac chorôb z nadmerného jednostranného zaťaženia = 9; z vibrácií, vazoneurózy = 6; z hluku = 1 a zo zaprášenia pľúc = 1 choroba.

Ako vidieť, jednoznačne najviac chorôb z povolania je stále spôsobovaných jednostranným zaťažením a potom vibráciami.

8. Spolupráca dozorného orgánu

Spolupráca dozorných orgánov v oblasti BOZP v roku 2021 pokračovala už tradične, aj keď výrazne ovplyvňovaná vývojom a uplatňovaním opatrení z dôvodu pandemicky sa rozvíjajúceho ochorenia Covid-19, s Odborovým zväzom pracovníkov baní, geológie a naftového priemyslu SR, Slovenskou banskou komorou, Slovenským združením výrobcov kameniva (SZVK), Slovenskou baníckou spoločnosťou, Slovenskou spoločnosťou pre vŕtacie a trhacie práce, Fakultou baníctva, ekológie, riadenia

a geotechnológií Technickej univerzity v Košiciach a tiež so Slovenským ústavom technickej normalizácie, najmä prostredníctvom niektorých SKTC.

HBÚ, OBÚ SR a Národný inšpektorát práce spoločne so všetkými oblastnými inšpektorátmi práce vo februári 2021 pripravili a podpísali novú vzájomnú Dohodu o vzájomnej spolupráci.

OBÚ spolu s HBÚ a so Slovenskou inšpekciou životného prostredia Slovenskej republiky vykonali celkom 12 koordinovaných kontrol na úseku prevencie závažných priemyselných havárií podľa zákona č. 128/2015 Z. z. o prevencii závažných priemyselných havárií a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v organizáciách (podnikoch) spadajúcich pod hlavný dozor orgánov štátnej banskej správy.

V spolupráci so sekciou geológie a prírodných zdrojov Ministerstva životného prostredia SR vykonali OBÚ spolu s HBÚ spolu 8 inšpekčných prehliadok podľa zákona č. 514/2008 Z. z. o nakladaní s odpadom z ťažobného priemyslu a o zmene a doplnení niektorých zákonov zameraných na organizáciu prevádzok úložísk ťažobného odpadu.

Na základe zákona č. 136/2010 Z. z. o službách na vnútornom trhu a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov spolupracovali banské úrady s Národnou agentúrou pre sieťové a elektronické služby v oblasti zabezpečovania funkčnosti tzv. jednotných kontaktných miest.

V oblasti technickej normalizácie HBÚ a OBÚ spolupracujú so Slovenským ústavom technickej normalizácie najmä pri preberaní technických noriem Európskej únie do sústavy Slovenských technických noriem, ale aj pri zisťovaní nebezpečných výrobkov na trhu, a to aj z oblasti výbušnín, kde spolu s MH SR zabezpečujú poskytovanie informácií o nebezpečných výrobkoch prostredníctvom systému RAPEX.

V oblasti výbušnín, výbušných predmetov a munície spolupracoval HBÚ s Fakultou špeciálnej činnosti Trenčianskej univerzity Alexandra Dubčeka v Trenčíne svojimi prednáškami a členstvom v skúšobnej komisii pri skúškach absolventov dvojročného špeciálneho štúdia a tiež so Slovenskou spoločnosťou pre trhacie a víťacie práce v Banskej Bystrici (SSTVP). Zástupca HBÚ sa aktívne zúčastnil 24. 06. 2021 Zasadnutia Prezídia SSTVP v Novej Bani, 23. - 24. 09. 2021 Seminára SSTVP a Austin Powder Slovakia, s.r.o. Bratislava – Nové trendy v trhacej technike - Fuggerov dvor Selce, 14. 06. 2021 – Rokovania na MO SR vo veci dozoru oprávnenej osoby MSM Nováky s.r.o. Nováky, 13. 10. 2021 – rokovania na MH SR o veciach dozoru nad trhom v oblasti prekurzorov výbušnín. Ďalej vykonal aj niekoľko prednášok, a to 27. 04. 2021 prednášku v kurze TVO v Novej Bani v školiacom zariadení SSTVP Banská Bystrica, 09. 06. 2021 prednášku v kurze na Priame organizovanie a riadenie prác s výbušninami, výbušnými predmetmi a muníciou v školiacom zariadení ZVS holding a.s. Dubnica n/V a 28. 08. 2021 prednášku v kurze na Priame organizovanie a riadenie prác s výbušninami, výbušnými predmetmi a muníciou v školiacom zariadení ZVS holding, a.s., Dubnica nad Váhom.

HBÚ a OBÚ SR nielen v oblasti výbušnín a vyšetrovania závažných pracovných úrazov spolupracujú aj s krajskými a okresnými riaditeľstvami Policajného zboru SR a s Kriminalistickým a expertíznym ústavom. V oblasti predaja pyrotechnických výrobkov spolupracujú aj so Slovenskou obchodnou inšpekciou, s ktorou spolupracuje Hlavný bankský úrad aj na úseku chemických látok.

9. Hodnotenie stavu ochrany práce v roku 2021 v SR a opatrenia dozorného orgánu na zlepšenie stavu

Poznatky z dozornej činnosti poukazujú na skutočnosti, ktoré sa v hodnoteniach stavu BOZP a BP objavujú už niekoľko rokov dozadu, t.j., že starostlivosť o BOZP a BP ešte stále nie je v popredí záujmu niektorých kontrolovaných subjektov, aj keď je už možné pozorovať zlepšujúcu sa situáciu v tejto oblasti. Aby stav zlepšovania úrovne stavu BOZP a BP pokračoval, je potrebné systematicky a cieľavedome, výchovne, ale aj kontrolne pôsobiť.

Nepriaznivým aspektom v tomto smere je skutočnosť, že úroveň pracovných podmienok a starostlivosť o BOZP a BP je ešte stále odrazom ekonomických možností zamestnávateľov, ktorí vo väčšine prípadov sú síce schopní odstraňovať nedostatky zistené orgánmi hlavného dozoru, ale ďalší rozvoj úrovne BOZP a BP, ako aj vlastnú prevenciu v tejto oblasti stavajú na okraj svojho záujmu. Výsledkom takého prístupu je chýbajúci systémový prístup k problematike BOZP a BP.

Posudzovaniu rizík je z pohľadu organizácií venovaná stále pomerne malá pozornosť, spolupráca vedúcich zamestnancov a zamestnancov z pohľadu BOZP a BP je často neuspokojivá, resp. formálna. Kvalita detailnejšieho a presnejšieho oboznamovania zamestnancov s problematikou BOZP a BP je neuspokojivá, v podstate sa považuje za zbytočnú záťaž nielen zamestnávateľov, ale aj zamestnancov, jej účinok je diskutabilný, až slabý.

Čo sa týka ekonomických aspektov organizácií je možné pozorovať, že niektoré organizácie vykonávajúce banskú činnosť (ďalej len „BČ“) alebo činnosť vykonávanú banským spôsobom (ďalej len „ČVBS“) nemajú prognózy na zabezpečenie dostatočného odbytu svojej produkcie. Z tohto dôvodu znižujú ťažbu, zároveň aj tvorbu zisku a časť prostriedkov, ktoré by mohli určiť na BOZP a BP obmedzujú.

Vážnym problémom je aj neustále sa prehľbujúci deficit kvalifikovaných zamestnancov. Dnes sú bežné situácie, že kvalitní, skúsení a už zapracovaní zamestnanci migrujú za lepšie platenými príležitosťami. Na pracovné pozície, na ktorých sa vykonáva činnosť v bezprostrednom styku s horninovým masívom či už podzemí, ale aj na povrchu, ktoré sú spojené s neodstrániteľným rizikom ohrozenia a poškodenia zdravia sú prijímaní zamestnanci s nepreskúmanými odbornými znalosťami a čo je horšie, bez dostatočnej praxe a skúseností v náročnom banskom prostredí.

V poslednom období je pozorovateľné, že už aj tak pomerne riziková práca sa stáva rizikovejšou aj z dôvodu pôsobenia rôznych nepriamych vonkajších vplyvov, napríklad tlaku na dodržiavanie termínov výstavby (razenie a výstavba tunelov) alebo náhle požiadavky na zvýšenie odbytu napr. pri ťažbe v povrchových lomoch (dodávky suroviny pre výstavbu diaľnic a pod.).

Riadna a precízna kontrola a zabezpečenie pracoviska pred začatím prác, najmä po odstrele, vrátane jeho riadneho odvetrania je zvlášť v podzemí a najmä pri razení v zložitých geologických podmienkach náročné, niekedy aj zdĺhavé. Týka sa to však aj lomových prevádzok na povrchu, najmä po výdatnej zrážkovej činnosti (dlhotrvajúce výdatné dažde a pod.).

Preto väčšinu prevádzok, kde je vykonávaná BČ, ale aj ČVBS a najmä činnosť v oblasti výbušnín, výbušných predmetov a munície, je potrebné z hľadiska BOZP a BP

posudzovať osobitne s prihliadnutím na miestne podmienky, resp. meniaci sa vplyv prostredia. Skúsenosti z minulosti potvrdzujú, že pri tlaku na zvyšovanie výkonov pri razení, ale aj pri dobývaní a tiež aj pri výrobe, spracúvaní a používaní výbušnín, výbušných predmetov a munície, dochádza k určitému podceňovaniu miery hroziaceho nebezpečenstva, resp. jeho nepostrehnutiu, či už priamo na pracovisku alebo v jeho blízkosti, alebo k nedôslednému posúdeniu stavu a úrovne jeho bezpečnosti, resp. k podceneniu rizika vyplývajúceho z danej činnosti a tým k zvýšeniu pravdepodobnosti vzniku nešťastia.

Pre zlepšenie stavu v oblasti BOZP a BP je potrebné zo strany HBÚ a OBÚ systematicky a dôsledne vplyvať na dôsledné dodržiavanie platných právnych predpisov zamestnancami a zamestnávateľmi a presadzovať vytváranie a udržiavanie zákonných podmienok na vykonávanie práce, ktoré jednoznačne zaistia požadovanú úroveň BOZP a BP bez ohľadu na ekonomické ukazovatele činnosti subjektu.

Žiaľ, ani takáto snaha HBÚ a OBÚ pri výkone hlavného dozoru nedokáže zlepšiť ekonomickú situáciu zamestnávateľov, ktorej úroveň má priamy vplyv na úroveň zabezpečenia BOZP a BP u jednotlivých zamestnávateľov. Tiež nedokáže zmeniť vplyvy, ktorými pôsobí na banské prevádzky tlak meniacich sa záujmov spoločnosti.

Príloha k informácii o stave bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, vývoji pracovnej úrazovosti, chorôb z povolania a iných poškodení zdravia z práce v SR za oblasť hlavného dozoru štátnej banskej správy SR za rok 2020

Činnosť dozorných orgánov štátnej banskej správy

1. *Personálne údaje*

Hlavný dozor v roku 2021 vykonávali HBÚ a OBÚ v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci (BOZP) a bezpečnosti prevádzky (BP) prostredníctvom bankských inšpektorov. Celkový počet inšpektorov Hlavného banského úradu a obvodných bankských úradov SR bol 41. Tento počet zahŕňa i predsedov úradov a hlavných bankských inšpektorov.

2. *Výkony*

Ako už bolo uvedené vyššie, v bode 5., v roku 2021 bolo v kontrolovaných subjektoch vykonaných celkom 524 inšpekčných výkonov zameraných, resp. súvisiacich s BOZP a BP.

Z tohto počtu bolo 11 inšpekčných výkonov vykonaných u oprávnených osôb v oblasti výbušnín, výbušných predmetov a munície.

Okrem sledovaných inšpekčných výkonov uvedených v **Tabuľke č. 2** však bankí inšpektori vykonávajú mnoho ďalších správnych úkonov, ktoré nie sú v podkladových tabuľkách vyhodnotené.

Ide najmä o overovanie odbornej spôsobilosti osôb, vydávanie im príslušných dokladov, vyšetrovanie havárií a závažných pracovných úrazov, povoľovanie výnimiek z bankských predpisov, dávanie rôznych vyjadrení, resp. povolení k použitiu zariadení (najmä v podzemí), ukladajú sankcie rozhodnutím, alebo konajú voči iným subjektom (školenia, lektorská činnosť a pod.) a spracovávajú pomerne rozsiahlu spisovú agendu súvisiacu nielen s problematikou BOZP a BP. O týchto činnostiach je podaná krátka informácia v kapitole 10.8.

V oblasti výbušnín, výbušných predmetov a munície upravuje pôsobnosť orgánov štátnej správy a tiež činnosť a povinnosti osôb zákon č. 58/2014 Z. z.

Osobitnú Správu o činnosti v tejto oblasti HBÚ každoročne vypracováva podľa článku III. bodu B uznesenia Bezpečnostnej rady Slovenskej republiky č. 238 z 26. novembra 2008 a metodiky na vypracúvanie správy o bezpečnosti Slovenskej republiky o situácii na úseku výbušnín, výbušných predmetov, munície a pyrotechnických výrobkov, ako osobitnú „*Správu o bezpečnosti Slovenskej republiky*“, ktorú predkladá Bezpečnostnej rade SR. Údaje z nej však nie sú využité v tejto správe o stave ochrany práce a o činnosti orgánov štátnej banskej správy.

3. *Poradenská činnosť*

V rámci poradenskej činnosti v roku 2021 poskytli HBÚ a OBÚ celkom 83 poradenstiev v oblasti BOZP a BP a 12 v oblasti trhového dohľadu.

Údaje o poskytnutej poradenskej činnosti sú uvedené v **Tabuľke č. 2** predstavujú riadne zaevidovanú poradenskú činnosť, poskytnutú bankými úradmi priamo, ako samostatný úkon.

Poradenská činnosť je však HBÚ a OBÚ poskytovaná aj pri každej, resp. po každej vykonanej inšpekčnej prehliadke. Takáto poradenská činnosť sa však osobitne nevyhodnocuje. Vzniká pri prerokovávaní výsledku inšpekčnej prehliadky (kontroly), o vykonaní ktorej vyhotovuje banký inšpektor zápisnicu, ktorú prerokováva so štatutárnym orgánom alebo so zodpovedným vedúcim zamestnancom kontrolovanej organizácie. Takto poskytnutá poradenská činnosť je niekedy pomerne obsiahla.

V oblasti výbušnín, výbušných predmetov a munície poskytol HBÚ 11 odborných poradenstiev.

4. Poskytovanie informácií

V roku 2021 bolo HBÚ a OBÚ poskytnutých 82 informácií podľa zákona č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov zameraných na oblasť BOZP a BP.

5. Sťažnosti a podnety

Na Hlavnom banskom úrade a obvodných bankých úradoch boli v roku 2021 zaregistrované 2 sťažnosti, ktoré však neboli smerované na nedostatky v oblasti BOZP a BP. Bolo však zaregistrovaných 32 podnetov na porušovanie predpisov.

6. Príprava predpisov a technická normalizácia

V roku 2021 predložil HBÚ po prerokovaní s OBÚ svojmu nadriadenému orgánu, t.j. Ministerstvu hospodárstva SR niekoľko návrhov na novelizáciu predpisov. Ide najmä o novelizáciu zákona č. 44/1988 Zb., zákona č. 51/1988 Zb., zákona č. 58/2014 Z. z. a návrh nového predpisu, t.j. vyhlášky Ministerstva hospodárstva SR, ktorou sa ustanovujú osobitné požiadavky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a bezpečnosti prevádzky technických zariadení v organizáciách podliehajúcich výkonu hlavného dozoru. HBÚ tiež absolvoval niekoľko rokovaní zameraných na všeobecný záchranný systém a banký záchranný systém a poskytol súčinnosť pri tvorbe niektorých nových návrhov na legislatívne opatrenia v niektorých ďalších právnych predpisoch a interných aktoch riadenia.

V súvislosti s prijatím zákona č. 56/2018 Z. z. o posudzovaní zhody výrobku, sprístupňovaní určeného výrobku na trhu a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý o.i. zrušil zákon č. 264/1999 Z. z. o technických požiadavkách na výrobky a o posudzovaní zhody a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, HBÚ zaktualizoval niektoré svoje interné predpisy, resp. usmernenia zamerané na riešenie problematiky BOZP, resp. BP.

7. Zahraničná spolupráca

Aktivity orgánov štátnej banskej správy zamerané na zahraničnú spoluprácu boli v roku 2021 výrazne ovplyvnené a obmedzené vývojom pandemickej situácie vyplývajúcej zo šírenia ochorenia COVID – 19 v celej Európe. Existujúca spolupráca v oblasti ochrany spotrebiteľa a v oblasti uvádzania výrobkov na trh pri uplatňovaní medzinárodnej spolupráce prostredníctvom Úradu pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo SR (napr. RAPEX) bola vykonávaná online formou v najnutnejšom rozsahu.

8. Vydávanie oprávnení, osvedčení a preukazov

HBÚ a OBÚ v roku 2021 overili odbornú spôsobilosť a na základe úspešne vykonanej skúšky vydali spolu 91 osvedčení o odbornej spôsobilosti podľa vyhlášky MH SR č. 208/1993 Z.z. o požiadavkách na kvalifikáciu a o overovaní odbornej spôsobilosti pracov-

níkov pri banskej činnosti a činnosti vykonávanej bankským spôsobom (vedúci bane, vedúci lomu, vedúci pracovník na vykonávanie inej činnosti, bankský projektant, bankský bezpečnostný technik a vedúci likvidácie havárie). V 1 prípade bola platnosť takéhoto osvedčenia predĺžená.

V 9 prípadoch boli po príslušnom preskúmaní vydané rozhodnutia o schválení príslušného odborníka do funkcií vyplývajúcich z bankských predpisov.

Ďalej HBÚ a OBÚ v roku 2021 vydali v oblasti BOZP a BP spolu 32 rozhodnutí o povolení výnimky z bankských predpisov, ktoré upravujú BOZP a BP.

Hlavný bankský úrad v roku 2021 vydal 22 rozhodnutí o uznaní dokladov o odbornej kvalifikácii podľa zákona č. 422/2015 Z.z. o uznávaní dokladov o vzdelaní a o uznávaní odborných kvalifikácií a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Tiež vydal podľa § 5 ods. 6 zákona č. 51/1988 Zb. a zároveň aj podľa § 27 ods. 3 zákona č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov 6 subjektom oprávnenie na výchovu a vzdelávanie v oblasti ochrany práce.

V oblasti výbušnín, výbušných predmetov a munície vydal HBÚ na základe výsledku skúšky spolu 29 osvedčení o odbornej spôsobilosti osôb na prácu s výbušnami, výbušnými predmetmi a muníciou, 10 rozhodnutí týkajúcich sa špecializovaných činností z oblasti výbušnín, výbušných predmetov a munície a 22 subjektom platnosť oprávnení na základe výsledku zodpovedajúcej skúšky predĺžil.

HBÚ tiež vydal 5 rozhodnutí o uznaní dokladov – zahraničných oprávnení na prácu s výbušnami, výbušnými predmetmi a muníciou, 1 oprávnenie pyrotechnika skupiny E a 3 rozhodnutia o povolení vybraného zariadenia na používanie v oblasti výbušnín.

OBÚ vydali 14 oprávnení o odbornej spôsobilosti strelmajstra a v 55 prípadoch na základe výsledku zodpovedajúcej skúšky predĺžili platnosť osvedčenia strelmajstra.

Z činnosti v oblasti výbušnín, výbušných predmetov a munície HBÚ každoročne na základe podkladov svojich a tiež získaných od OBÚ vypracováva podľa článku III. bodu B uznesenia Bezpečnostnej rady Slovenskej republiky č. 238 z 26. novembra 2008 a metodiky na vypracúvanie správy o bezpečnosti Slovenskej republiky o situácii na úseku výbušnín a pyrotechnických výrobkoch, osobitnú „*Správu o bezpečnosti Slovenskej republiky*“, ktorú predkladá Bezpečnostnej rade SR. Bližšie údaje o činnosti HBÚ a OBÚ z tejto z pohľadu BOZP a BP osobitne špecifickej oblasti je možné získať z príslušnej správy. Niektoré údaje z nej sú využité v tejto *Správe o stave ochrany práce a o činnosti orgánov štátnej správy v oblasti inšpekcie práce.*, kvôli prehľadu.

